

Pas a desnivell

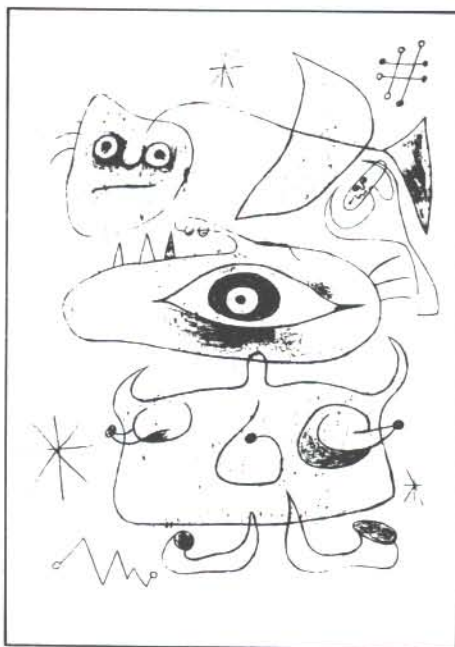
Vacunació general

Estem assetjats, ens burxen pels quatre vents d'una fortalesa que fa aigües. Més que una fortalesa, ens trobem instal·lats en una feblesa pretensiosa que no enganya ningú, és l'esce-nografia d'un castell, tela pintada que no resisteix les escames dels ariets. No sé si trobaria gaires seguidors, però em sento temptat a pujar en una de les torres figurades enarborant bandera blanca, no per oferir rendició, sinó per demanar treva. Un respir, una oportunitat de negociar bones notícies o, almenys, una dosificació de les dolentes. Després de treballar-hi durant segles (amb resultats contradictoris) hem bastit una civilització idiota, que ens sorprèn continuament com si no fos obra de l'home i tot ens vingués de fora, de l'espai exterior. Per posar un cas, pensem en la gran alarma que han causat les deu o dotze defuncions (fins a mitjan maig) degudes a una malaltia poc o gens coneguda. Amb el propòsit de tranquil·litzar el país, un metge eminent de la capital d'Espanya es va adreçar a la ciutadania a través de la televisió. Referint-se al virus, al microbi o al que sigui responsable de l'epidèmia, va dir que investigaven esforçadament i que ja sabien què no era i que només els faltava de trobar què era. Un petit detall destinat a elevar l'ànim del públic. Casualment, la premsa d'aquells dies va publicar una nota de la Direcció General de trànsit on s'explicava que portem una mitjana de trenta-tres morts setmanals en accidents de carretera. En els primers quatre mesos de l'any actual, s'han produït mil tres-cents defuncions ocasionades per vehicles motoritzats. Això sí que se sap què és i en portem una comptabilitat escrupulosa: les autoritats competents ens informen que hi ha hagut un mort més que els registrats en el mateix període de l'any anterior, una dada —si no optimista— prudentment conservadora. Se'n deriva que si no ens excitem més, podrem establir l'estadística luctuosa en un nivell raonable. Ho acceptem amb un fatalisme atordit, com si volguéssim guardar-nos avarament una reserva d'espant per si ens ataca, com ara, una afecció atípica.

Considerant-ho en conjunt, fugint d'especialitzar el drama, es diria que ens trobem enfonsats en una administració mundial del terror. Per a il·lustrar-ho, se m'acut d'esmentar un aforisme modern:

«Tot allò que ens agrada, o és pecat o porta el càncer». Expressa rotundament la manera de lligar-ho ben bé. Qui no s'esvera per qüestions de l'esperit, s'esglaija pel temor del sofriment físic. Com que el concepte tradicional del pecat ha anat perdent força, concentren la punteria en les desgràcies materials. Dia per altre (i sovint dos o tres cops ca-

«...ens anticipen la imatge d'un ésser amb un cap enorme...». (De la «Sèrie Barcelona» de Joan Miró).

da dia) ens volen convèncer que el que mengem i bevem pot produir càncer, sense comptar les habituds i els vicis petits que no posen l'ànim en perill, però que també maten. Mai no s'obliden de recordar-nos que encara no han trobat el remei definitiu i que, de moment, el que convé és viure amb la por al cos. Ah! Però segurament per reblar-ho, també hi ha investigadors de primera categoria que afirmen que la por al càncer ocasiona càncer, degut a intricats fenòmens psico-somàtics. No ens deixen escaparària...

Fins i tot un dels moviments més joves i més simpàtics, l'ecologisme, es dedica a advertir-nos que això s'acaba, que

som una mena de formiguer ple de formigues malcriades i suïcides.

La ciència i la tècnica avancen a grans gambades, a pas de gànguil, i ens esbossen un futur que ens empaita en comptes d'esperar-nos plàcidament. Ens estalonen. Els escriptors i els dibuixants lliurats a representar l'evolució de l'espècie, ens anticipen la imatge d'un ésser amb un cap enorme, uns ulls inexpressius i esbatanats, una boca minúscula i unes extremitats inferiors atrofiades per falta d'ús, perquè no s'estilarà anar a peu. I no és que el cap gros signifiqui que l'home serà més intel·ligent, sinó que li caldrà més espai per a acumular programes, haurà de disposar d'unes golfes mentals de bona mida. Les extremitats superiors també aniran de baixa, de manera que es configura una mena de monstre que es desplaçarà a bord d'una cadira de rodes (o les troballes voladores equivalents), aparentment invàlid, però carregat de males intencions, perquè comptarà amb mitjans molt pràctics per a desintegrar tot allò que se li posi a tret. No és creïble que li doni per la floricultura, la meditació transcendental o el perfeccionament dels instruments de corda. Ens coneixem, i val més no refiar-se'n. Aquesta perspectiva no convida a l'alegria, però és la més optimista, perquè les altres ens parlen d'un holocaust que retornarà l'agulla de l'evolució al punt zero: si queda algú (hi ha dubtes seriosos), començarem de nou a picar i a polir la pedra i a pintar escenes de caça a les parets de les coves.

Ens inoculen terror, des de tots els camps, polítics, econòmics, socials, científics i filosòfics, com si la idea central fos la de mantenir-nos en un estat permanent de pànic. Si no ho han calculat bé hi ha el perill que es produeixi un efecte d'immunització, una vacuna col·lectiva que ens va deixant indiferents i amb posat de tòtils. La gent engega els aparells d'informació a domicili i escolta les catàstrofes de cada dia amb un interès morbós (a vegades amb una intima exultació). «A veure quina en faran, demà!», es diu en el moment de plegar i de ficar-se al llit. Hi compta, sap que no la defraudaran, i només demana que les pedres caiguin lluny de la teulada de casa seva. És el que deia abans: tot plegat, fa venir ganes de treure bandera blanca. ● PERE CALDERS